

rev.
juni - 2019

Hvordan skape et
GUDSTJENESTEFELLESKAP
som engasjerer
unge mennesker

Introduksjon til Prosjekt søndag!

Søndagen er høytidsdagen til kristne. Kirken som helhet opplever en dramatisk nedgang i deltakere på gudstjenestefeiring i Norge, og dette er spesielt merkbart i aldersgruppen 0-35 år. I vårt kirkesamfunn erfarer vi en nedgang i antall dåp og konfirmasjon, og gjennomsnittsalderen øker. Vi blør, og dersom vi ikke ser en endring i denne trenden, vil det gi alvorlige følger for våre menigheter. For å se levende menigheter i vekst må hovedfokuset vårt være på aldersgruppen 0-35år, med et særlig fokus på førstegangsforeldre med barn fra 0-5år. Dette må vi legge fram for Gud i bønn, men vi må også arbeide hardt. 1.korinter 3.6 sier: «Jeg plantet, Apollos vannet, men Gud gav vekst». Det er Gud som gir vekst, men vi må gjøre alt vi kan for å legge til rette for dette. La Prosjekt Søndag være et verktøy til handling, som samtidig hviler på deres bønn.

Vår hovedsatsing i Frikirken i årene 2018-2023 er følgende:

Jesus til nye mennesker

Jesus til nye generasjoner

Jesus i hverdagen

Dette MÅ gjenspeiles i gudstjenesten! Er vi ærlige med oss selv, må vi nok innrømme at mange av gudstjenestene våre ikke gjør dette. Gudstjenesten er en unik mulighet til å nå nye mennesker, nye generasjoner og hjelpe mennesker til å leve med Jesus i hverdagen. Dette ønsker vi å hjelpe dere med å få til.

Vi har et brennende ønske om at frikirker i Norge erfares som en ressurs for barn, unge og familier. Drømmen er at familier som kommer i berøring med en av våre menigheter opplever kirka som en ressurs for hverdagen og livet. Det er en krevende tid å vokse opp i. Velstanden er stor, men presset på jobb, skole og familieliv har sjeldent vært større. Kirkene har derfor en unik mulighet til å lede mennesker til Jesus. Jesus er den viktigste byggesteinen for sunne familier, grenser og rammer, nåde og tilgivelse.

Gudstjenesten er en av de viktigste arenaene for denne aldersgruppen når de skal finne en menighet. Språk og form må møte generasjonen. Det som skjer på søndag må kommunisere slik at det betyr noe for hverdagens. Gud er relevant. Å lære Gud bedre å kjenne, erfare Han og bli berørt, er noe alle mennesker trenger. Å være relevant er å legge til rette for nettopp dette.

Vi drømmer om at alle menigheter arbeider målrettet med gudstjenesten og det som skjer på søndagen. Vi tror tiden er inne for igjen å ta noen modige beslutninger når det kommer til uttrykk, fokus og prioriteringer på hvordan vi bruker ressursene våre. Dersom ikke målgruppen for dette rettes mot unge familier, studenter, barn og unge, vil vi fortsatt se en nedgang i medlemmer.

Vi har valgt å skrive en kort introduksjon til temaer vi mener det er helt avgjørende for alle lederskap å snakke om i forbindelse med sine gudstjenester. Vi håper introduksjonene gir dere nye tanker og inspirasjon til å ta modige beslutninger. Det er lagt opp til refleksjonsspørsmål til hvert tema med påfølgende utfordring til tiltak.

SNAKK OM:

Hvordan er situasjonen i deres menighet nå? Særlig i forhold til aldersgruppen 0-35 år. Kommer de på Gudstjeneste?

TA STILLING TIL:

Før vi går videre, er dere enige i dette?

Vi ønsker å ha en gudstjeneste som hjelper nye mennesker til tro?

Vi ønsker å ha en gudstjeneste der barn og unge føler seg hjemme og velkommen?

Vi ønsker å ha en gudstjeneste som hjelper mennesker til å ta med seg Jesus i hverdagen?

Hvis "ja" på alle spørsmålene over; er vår bønn at dere tar dette arbeidet på dypeste alvor. Vi ber dere la dette blir en hovedsak for dere i eldsteråd og lederskap.

Hvis "nei" på noen av spørsmålene over, vil dere se at "Prosjekt Søndag" og Frikirken nasjonal (jf. Frikirkens måldokument 2018-2023) går i en annen retning enn dere.

Hvem er gudstjenesten til for?

Det er viktig å vite hvilken målgruppe man ønsker å nå med gudstjenesten. Hvilken alder sikter man seg inn på i språk, form og musikk? Vår erfaring er at mange menigheter ønsker å nå alle generasjoner og gjør litt for hver aldersgruppe. Dette mener vi ikke er en klok vei å gå. Det ender ofte med et uttrykk der man egentlig ikke når noen. Gudstjenesten er for alle, men i utformingen er det viktig å være bevisst en hovedmålgruppe. Mye tyder derimot på at dersom man tar sikte på aldersgruppen 0-35 år som hovedmålgruppe, når man alle aldre. Helt konkret innebærer dette at når alle generasjoner er tilstede tar man utgangspunkt i gutt 12 år. Når barna har egen samling (barnekirke etc.) bør man ta utgangspunkt i ung mann 18-35 år (førstegangsførelde). Som førstegangsførelde er man i en ny fase der man er ekstra åpne for å prøve nye ting til barnets beste, og de er derfor en gruppe det er viktig å satse på.

Det er også viktig å ta stilling til innholdet i gudstjenesten. Hvem retter gudstjenesten seg mot?

Mange tenker at gudstjenesten er for de kristne, og dette gjør at man ikke "legger seg i selen" i språk og kommunikasjon for å nå de som kommer utenfra. Men, dersom vi tar Frikirkens hovedmål på alvor, må vi ha en gudstjeneste som også er for de som ikke tror. Mange er redde for at gudstjenesten da skal bli "seeker sensitive", og har dårlige assosiasjoner til denne typen gudstjenester. Vi tenker at det ikke er et enten/eller, men at gudstjenesten bør legges opp slik at nye mennesker, både kristne og ikke-kristne får en umiddelbar forståelse av hva som skjer og at det er relevant for dem, samtidig som de faste i menigheten utrustes til disipler.

55+ år | 35-55 år | 0-35 år

Utgangspunktet for vår tankegang er "generasjonspilen". Den er delt inn i tre deler. Pilspissen (0-35 år) er barn, unge, studenter og førstegangsførelde. Mellomgenerasjonen (35-55 år) gir tyngde og kraft, mens den eldre generasjonen (55+ år) gir stabilitet og retning. Alle generasjoner har ansvar for å nå den nye generasjonen; pilspissen, samtidig som hver generasjon har ansvar for å nå sin egen generasjon.

SNAKK OM:

Hvem er i praksis gudstjenesten deres til for i dag?

TA STILLING TIL:

Velg dere en hovedmålgruppe for deres gudstjenester.

Flergenerasjonsmenigheten

Enhver menighet er bare én generasjon unna nedleggelse. Derfor er flergenerasjonsmenighet så viktig.

En flergenerasjonsmenighet består av minst 3 generasjoner.

Aldersmessig og livsfasebasert inndeling av generasjonene:

0-35 år	=	barn, unge og førstegangsforeldre
35-55 år	=	Foreldre (til barn som bor hjemme)
55+	=	Besteforeldre/oldeforeldre

En menighet som startes av barnefamilier, vil naturligvis vokse seg til å bli en menighet bestående av flere generasjoner, men det viktige er at menigheten ikke vokser fra den unge generasjonen når grunnleggerne vokser inn i neste livsfase. Derfor trengs det en bevissthet rundt det å bli en menighet bestående av flere generasjoner fra begynnelsen av. Familier og menigheter behøver mødre og fedre som vil gi sine barn det beste de har, og som er villige til å bære deres smerte når det er mulig.

I en flergenerasjonsmenighet er alle mennesker like viktige, men for hver generasjon er neste generasjon den viktigste! Her har vi noe å lære av de organisasjonene som har bygget hele sin lederfilosofi og struktur på at voksne, barn og unge på alle alderstrinn tidlig kan få et ansvar for dem som er yngre. Både speiderbevegelsen og idrettsbevegelsen er gode eksempler.

Vi tror det Egil Svartdal har sagt om generasjonsfelleskap er viktig: «For at flergenerasjonsmenigheten skal kunne leve i kontinuerlig vekst og utvikling tror jeg at småbarnsforeldrene er en nøkkelgenerasjon. Foreldre med barn som bor hjemme, er en nøkkel fordi de binder sammen tre generasjoner samtidig. Hvis det stopper opp i nøkkelgenerasjonen, mister vi to generasjoner samtidig. Da er vi på full fart mot å bli en èngenerasjonsmenighet bestående av eldre mennesker». På grunn av dette velger vi å satse på aldersgruppen 0-35 som hovedmålgruppe og premissleverandør. Denne gruppen innbefatter barn, ungdom, unge voksne og småbarnsforeldre.

Bibelen forteller om at vi skal strebe etter å være en menighet med flere generasjoner: «Deres sønner og døtre skal profetere, de gamle skal drømme drømmer og de unge skal se syn» (Joel 3.1b). Her tales det om tre generasjoner, sønner og døtre, unge og gamle. Vi må våge å velge og prioritere. Hvilken målsetting har vi for hvilken målgruppe (jf. "generasjonspilen")?

Gudstjenesten er for alle, men det er ledernes ansvar å velge det kulturelle hovedspråket som omfatter alt fra møteform til musikkstil. Når vi velger å se på de fra 0-35 år som en

nøkkelgenerasjon, må folk fra denne aldersgruppen være de viktigste premissleverandørene. Dette gjelder spesielt det samlede kulturuttrykket på arenaene der menigheten møtes på tvers av generasjonene. Selvfølgelig kan alle folk i alle aldre delta og bidra, men det er denne generasjonen som setter det kulturelle hovedspråket i gudstjenesten. Skal unge mennesker få eierskap til menigheten, må de også få innflytelse gjennom lederskap. Vi må ikke bare la enkelte ungdommer slippe til som et friskt pust blant mange eldre, men vi må våge å slippe til så mange unge ledere at de får reell innflytelse. Dagens unge er ikke opptatt av konflikt med de eldre, men av fellesskap. De ønsker kontakt! Frikirken har som mål at alle lederskap skal ha minst 40% under 40 år. Unge må få være med å sette retning.

I en flergenerasjonsmenighet tenker dere kanskje at alle må være sammen hele tiden. En må i hvert fall være en menighet som har mange «for-alle-gudstjenester»? Nei, det er faktisk ikke slik at en må være i samme rom, men mer at menigheten prioriterer å gjøre det aller beste for hver generasjon. Mange har med barna i starten av gudstjenesten, men dersom det ikke er tilrettelagt barna i det hele tatt, må man stille seg spørsmålet: Er dette det beste for barna og foreldrene som må hysje? Er det viktig at alle er sammen? Noen menigheter erfarer at det beste for barna er å gå rett til sitt opplegg, istedenfor å være med i hovedgudstjenesten. Da unngår man et opplegg som er kjedelig for barna og irrelevant for voksne. Andre menigheter har et eget team som alltid lager starten av hovedgudstjenesten slik at den skal være tilrettelagt for barn. Da er hele menigheten sammen de første 10-20 min. Det handler om bevissthet; å tørre å evaluere hvor vi er nå. En god ressurs inn i søndagsskolen er Awana; et søndagsskoleopplegg FriBU satser på. Dette opplegget passer både om man lar barna være ute hele gudstjenesten eller om de er sammen med de voksne i starten. Det kan tilpasses til å vare alt fra 30 min til 1,5 time.

Mange menigheter er altfor redde for å legge ned arbeid når vi ikke lykkes. Dersom den 10 år gamle velkomsten/åpningen i gudstjenesten ikke fungerer lengre; dropp den og prøv noe nytt. Det er kanskje bare vi kristne som kan gjøre det samme år etter år uten ønsket resultat og likevel kalle det trofasthet.

Ta sjansen! Vær en menighet der det er lov å prøve og feile i håp om at vi kanskje kan lykkes. Evaluér underveis, og sett nye mål!

Vi slår et slag for flergenerasjonsmenigheten. Den makter å nå mange målgrupper; En hel familie, eller alle generasjoner, i en og samme gudstjeneste. Hvor murene som skilte er revet ned. Hvor barna, voksne og eldre har sin plass i gudstjenesten og blir vant til den - eller i det minste, store deler av den - fra de er små. Hvor vi oppdrar hverandre og kan si: «det er kanskje ikke min type sang, men jeg vil synge med deg.» Hvor vi må lære oss å gi og ta, samt dyden å holde ut. Hvor vi ikke understøtter den kulturen som kanskje virker sterkere på oss og som sier: «Gi meg alt på mine premisser». Hvor vi holder fast på læren og de helt grunnleggende ting, og ellers lærer oss å tilpasse oss, slik vi må ellers i livet - hvis det skal gå oss vel.

SNAKK OM:

Hvordan brukes ressurser for å nå hovedmålgruppen? Dette gjelder både økonomiske ressurser, frivillige og ansatte/stillingsbrøker i menigheten.

Får den nye generasjonen (0-35 år) være med å bestemme hva som skjer under gudstjenesten?

TA STILLING TIL:

Må vi gjøre noen omprioriteringer i vår bruk av ressurser?

#Hvem fra aldersgruppen 0-35 år trenger vi å involvere i planleggingen av gudstjenesten?

Uttrykk del 1: Helhet

Å lage en god gudstjeneste krever forberedelse og samarbeid. En amerikansk undersøkelse viste at nye besøkende har bestemt seg for om de vil komme tilbake allerede før gudstjenesten har begynt, - mennene vurderer parkeringsmulighetene, kvinnene verdsetter rene toaletter. Om menigheten oppleves inkluderende og varm, bestemmes utfra både velkomst i døra og den fysiske temperaturen i lokalet. Gudstjenesten er altså mye mer enn tale og lovsang alene, det er også velkomst, stemning, lokalet og kirkekaffi, og helheten vitner om at vi har forberedt oss og har forventning.

Det skal være gode grunner til at gudstjenesten varer lenger enn planlagt, - innholdet kan være så bra det vil om gudstjenesten oppleves for lang. Hvor lenge skal gudstjenesten vare? En god regel er at det er gjenkjennelig fra søndag til søndag. Da vet forsamlingen hva de inviterer andre til, og hva de selv kan forvente. Totalen på gudstjenesten bør ikke være lengre enn 75-90 min (maks. 60 min ved familiegudstjeneste). Det er ikke slik at vi ikke gir rom for Den Hellige Ånd ved å planlegge. Alt levende har ånd og struktur, for eksempel som et blad på et tre. Derfor er det ikke feil å jobbe med strukturen på gudstjenesten.

Vi møter Gud på ulike måter, og vårt ansvar som gudstjenesteteam er å ta dette på alvor og rydde plass til at Gud får virke iblant oss, - både i form av et ryddig og forberedt lokale og et velbegrunnet og sammenhengende gudstjenesteprogram. Helhetsinntrykket er viktig. Hvordan vi starter gudstjenesten sier noe om hvordan fortsettelsen blir. Klarer vi å hjelpe deltakerne til å se den røde tråden allerede fra de kommer inn døra, tror vi at utbyttet ofte blir enda større. Jo flere sanser som aktiveres, jo større mulighet til å erfare Guds nærvær. Det er like åndelig å måke snø for å gi folk plass eller å klippe lageaktiviteter til søndagsskolen som det er å lede eller tale på gudstjenesten. Vi tror at når alle tjener sammen og setter av tid sammen til å søke Gud for oss selv og gudstjenesten, gjør det noe med alle involverte, både de som tjener og de besøkende. Vi anbefaler derfor en felles bønnesamling før gudstjenestestart, for alle involverte.

Nye mennesker kommer en sjelden gang til kirke helt av seg selv. De aller fleste blir imidlertid invitert med, enten fordi barna kjenner hverandre, eller fordi de aktivt søker et fellesskap. Vi kan ikke overlate hele invitasjonsjobben til evangelistene i menigheten (hvis vi er så heldige å ha mennesker som er bevisst denne nådegaven...). Her har vi et felles ansvar. "Gå derfor ut", - sa Jesus. Ikke "Kom derfor inn..." Vi må snakke om invitasjonskultur. Har vi rom for noen nye i gruppene våre, eller har vi det så koselig som vi har det..? Orker vi å invitere med noen nye hjem på middag? Tør vi spørre om navnet igjen, selv om vi kanskje har hilst før..? Gudstjenesten kan i sin form være så inkluderende den vil, men uten at nye inviteres inn, får vi heller ingen nye å inkludere. Menigheten må derfor

snakke om både invitasjonskultur og inkluderingskultur, - hvordan har vi det i dag og hva må vi justere for å se vekst i vår menighet?

Mennesker i dag er opptatt av relasjon fremfor teologi. Vennskap fremfor dåpssyn. Trivsel for barna akkurat nå fremfor "livsløpsmenigheten". Er menigheten vår et sted vi kjenner det trygt og greit å invitere til? Er vi stolt av det som skjer og "familien" vår i kirka? Hvis ikke, - hvordan kan vi endre på dette? Vi tror at forutsigbarhet er et viktig stikkord. Forutsigbarhet er ikke det samme som "kjedelig". Forutsigbarhet gir trygghet. Vi vet hva vi kommer til. Vi kjenner oss hjemme. Språk, musikk og rammeverk ligner andre arenaer (men er likevel så veldig annerledes). Kirka er ikke helt fremmed, - kirka er der mennesker møtes, midt i livet. Ærlig, aktuell, tett på livet og tett på Gud. Opplevs gudstjenestene våre slik i dag?

Når vi snakker om uttrykk er det viktig å ha i fokus hvem gudstjenesten er til for. For eksempel er det viktig i en generasjonsmenighet at dette er synlig i uttrykket. Det er ikke én fasit på hva som er korrekt, men heller mange, og det er opp til hver menighet å vurdere hvilket uttrykk som er mest gunstig for dem selv. Det er også viktig å tenke på at det mest sannsynlig er de unge som ikke kommer tilbake dersom uttrykket er skivebom for dem. Det er større sannsynlighet for at de eldre fortsetter å gå i menigheten selv om den har et yngre preg. Dette er en av grunnene til at vi har gutt 12 år og ung mann 18-35 år (aldersgruppen 0-35 år) som målgruppe. Vi skal ta med oss at det er mange ønsker og behov, men det er denne målgruppa som skal få mest fokus også når det gjelder uttrykk. Når programmet for gudstjenesten legges, må vi også spørre oss hvorfor gjør vi det vi gjør? Må alt det vi alltid har gjort fortsatt gjøres? Kan noe droppes, gjøres annerledes og mer relevant eller eventuelt brukes en gang i blant i stedet for hver gang? Kanskje bør noe gjøres oftere? Begrunnelsen gjør at vi må tenke gjennom det vi gjør, ikke bare holde ting gående "slik det alltid har vært". Vi tror at alle menigheter har godt av en slik gjennomgang!

Bilde er et viktig uttrykk i gudstjenesten, og kan være en god plattform for informasjon, undervisning og gode virkemidler. Her snakker vi om alt fra filmklipp, fotografier og informasjonsplansjer, til undervisningspresentasjoner, overganger og bakgrunner. Dersom man bruker gode bilder kan dette enkelt heve profesjonaliteten, men brukes dårlige bilder kan det fort fremstå jalla. Vi vil derfor anbefale å bruke bilder av god kvalitet, og heller droppe dette hvis det ikke er gode bilder. Det finnes mange sider man kan få god hjelp til dette på. Et eksempel er www.canva.com, der det finnes gode maler for grafisk design og PowerPoint. Det finnes også en hjemmeside som heter www.churchmotiongraphics.com der man finner et enormt utvalg av bilder, bakgrunner og maler til sosiale medier. Her finner man en del gratisversjoner og også medlemsbaserte tilbud som kan være veldig nyttige.

For de som har lysutstyr tilgjengelig, kan også dette fungere godt i gudstjenesten som effekt eller virkemiddel. Veggbilder og kunst er også ofte en del av det estetiske uttrykket i kirkerommet og må være relevant og attraktivt for dagens forsamling. Dersom dere har kunst og estetiske uttrykk som forstyrrer relevansen, må dere ta stilling til om de bør bevares. Det går også an å bevare noe ved å bruke det på nye måter. Dette kan for eksempel være å lage et grafisk bilde av et eksisterende brodert bilde, og man vil få et mer moderne uttrykk men likevel fremheve kunst av betydning.

Ettersom det er et bredt spekter av mennesker samlet på en gudstjeneste, er språk og ordbruk viktig. Dersom man ønsker å ha mange som ikke er kirkevante på gudstjenesten, kreves mye mer forklaring av ord og begreper, og teologien må forkynnes på en måte som er forståelig og relevant for hverdagen. Språk og forklaringer skal alltid være forståelig for alle som sitter i salen. Dette betyr også at vi må henvende oss til de ulike aldersgruppene, ikke kun én. For eksempel kan man når man ønsker velkommen si: "Velkommen til deg som hadde en rolig morgen, til deg som la deg for bare noen timer siden, til deg som rakk en treningsøkt før kirka, til deg som kom for seint fordi barna ikke fant skoene sine osv." Vær bevisst på å prate på en måte som gjør at alle føler seg inkludert.

Det er også viktig å ikke bruke internt språk og intern humor. Alle som er på scenen bør presentere seg med navn og eventuelt ansettelse/oppgave i kirken, - du kan aldri forvente at alle kjenner deg. Vær forsiktig med å bruke interne historier, personbeskrivelser, henvendelser, og hvis du gjør det; forklar på en god måte.

Gudstjenesten er en samling av mange ulike mennesker som reagerer ulikt og lærer ulikt. På grunn av dette er det bra å inkludere flere sanser i gudstjenesten. Dette kan for eksempel gjøres ved å bruke visuelle virkemidler i forkynnelsen, framfor kun å lytte til ord. Det kan også for eksempel gjøres ved at man bruker lukter eller smaker som effekt. Gudstjenesten begynner når et menneske står i inngangsdøren, og allerede da kan man bruke forskjellige sanser. Kanskje kan dette også motivere til flere nådegaver i aksjon. I stedet for å fokusere på at "min" generasjons kulturuttrykk ikke nødvendigvis er hovedspråket i gudstjenesten, kan vi legge til rette for at det kan arrangeres andre møteplasser med et kulturelt språk som åpner dørene for en annen hovedmålgruppe. Dette betyr ikke at ledelsen skal arrangere dette, men gi rom for at de som for eksempel savner salmer, kan arrangere en salmekveld.

SNAKK OM:

Tenker vi helhetlig om våre gudstjenester?

Har vi en rød tråd?

TA STILLING TIL:

Må vi utforme noen nye strukturer som gjør at søndagen planlegges mer helhetlig og nye kan være med å tjene?

Hvordan kan vi fremme en invitasjonskultur?

Uttrykk del 2: Musikk

Musikk er en stor og viktig del av gudstjenesten. Her er det viktig å tenke på hvem som deltar på samlingen, og ta hensyn til aldersgrupper. Dette dokumentet er for dere som ønsker å være en generasjonsmenighet. For å lykkes med dette, råder vi til å ha aldersgruppen 12 år i fokus når det er barn tilstede, og ung mann (18-35 år) når barna ikke er tilstede. Dette betyr at dersom du har en del av gudstjenesten med barn tilstede, er det veldig viktig at musikken er relevant for dem. Velg sanger som barna kan lære, forstå, like og synge med på. Et viktig stikkord her er gjentakelse; bruk samme sanger ofte slik at barna gjenkjenner dem og lærer dem.

Når vi snakker om gjentakelse, er dette også spesielt viktig for overganger. Det handler om at når en ungdom som til vanlig går på et ungdomsarbeid kommer på en gudstjeneste, skal det være en god del kjente sanger for han. Dette skaper en bedre overgang mellom ungdomsarbeid og gudstjeneste, og gudstjenesten oppleves ikke fremmed. Fokusgruppen "ung mann" (18-35 år) har ofte ganske lik musikksmak som ungdommer. Husk at overgangen for en ung mann ofte er fra nettopp ungdomsarbeid til gudstjeneste, og moderne lovsanger bør brukes aktivt. Det betyr ikke at man kun har denne sjangeren, men at størstedelen er det. Det er også godt mulig å ha variasjon i sjanger under samme gudstjeneste, for eksempel å ha to salmer og fire moderne lovsanger. Dette handler om trivsel på gudstjenesten, relevans og gjenkjennbarhet fokusgruppen.

Hvordan man bruker musikken kommer helt an på ressurser. Noen menigheter har tilgang på fullt band hver gudstjeneste, mens andre menigheter har et annet utgangspunkt. På tross av dette kan man likevel bruke musikken slik vi har skrevet om over. Her har vi noen konkrete tips til musikkbruk:

- Dersom dere kun har piano, bruk dette, men vær bevisst på sangvalg. Du kan absolutt spille moderne lovsang med få instrumenter.
- Man kan bruke lovsanger på Spotify som musikk, og likevel ha forsangere som leder forsamlingen i lovsang.
- Imi-kirken og Filadelfiakirken har laget moderne versjoner av mange salmer, og dette kan være attraktivt for både den eldre og den yngre generasjonen.
- God musikk for barna finner du hos David Andre Østby, Jarle Waldemar (les: albumene "Gi meg Jesus" og "Overveldet"), Radiate Worship, Soul Children og Impuls. Barna liker ofte intensitet i lovsangen, så vi anbefaler å velge musikk som er livlig, glad og såkalte oppe-sanger når de er tilstede.
- Ha variasjon i sangene, bruk mye moderne lovsang (2010 og utover, med artister som Hillsong, David André Østby, Impuls og Bethel Church), men ta gjerne med en salme eller en eldre sang som for eksempel Michael W. Smith.

- For at det ikke skal være helt stille før og etter selve gudstjenesten, anbefaler vi å lage noen spillelister som kan spilles over anlegget. Før gudstjenesten er det fint å bruke musikk som skaper god stemning, mens etter gudstjenesten er det fint å bruke roligere musikk, det kan godt være instrumentalt.

- Vær bevisst på å bruke både norsk og engelsk i musikken. Unge mennesker hører mye på engelsk musikk, så dette bør være representert. Likevel er det norsk som er morsmålet, det er språket alle kan, og derfor bør hovedvekten av musikken være på norsk.

Både i forhold til musikk og lyd kan det være vanskelig å komme til enighet. Det går dessverre ikke an å blidgjøre alle, men dere som menighet er nødt til å ta stilling til hvem dere skal treffe. Dersom dere ønsker at målgruppen skal være 0-35 år, er dette nødt til å gjenspeile den musikken dere bruker i gudstjenesten og lyden dere bruker. Det bør kanskje også gjenspeiles i menighetens budsjetter, - oppgradering av lyd- og lysutstyr er kostbart, men vil gi gudstjenesten et helt annet og mer moderne uttrykk.

SNAKK OM:

Er vårt musikalske uttrykk relevant for hovedmålgruppen?

TA STILLING TIL:

Kan dere lage en "sang-bank" med oversikt over sangene dere vil bruke de neste 6 mnd.?

Må vi oppgradere noe av vårt musikkutstyr?

Forkynnelse

Vi ønsker en livsforvandlende forkynnelse i våre menigheter. Det er Jesus som forvandler. Derfor er forberedelser i bønn og åpenhet for Den Hellige Ånd avgjørende. Det er Jesus Kristus som er vår inspirasjon og som skal få sin vilje gjennom vår forkynnelse.

Et viktig spørsmål vi må stille oss er hvem vi ønsker å nå med forkynnelsen. Hvem er målgruppen vår? Vi vet at ca. 90% av de aktivt kristne i Norge i dag, ble det før de fylte 18 år. Det er derfor helt naturlig at vi satser på å nå småbarnsfamiliene. Det viktigste er å nå barna, men for at de skal komme må småbarnsforeldrene oppleve forkynnelsen aktuell. Spør deg selv; hva slags bilder, ordbruk og eksempler ville jeg brukt i en veilednings samtale med en person i den målgruppen? Dette er mennesker som blir bombardert med inntrykk hver dag. Er informasjonen for lang, for komplisert eller for kjedelig, så scroller de videre på mobilen. De er "trent" i å hoppe over informasjon som ikke er relevant eller interessant for dem. Derfor må vi være bevisste når vi planlegger vår kommunikasjon.

Vi tror at Bibelen er Guds Ord, og at den derfor har relevans for alle mennesker i hele verden. Det Bibelen vil si om økonomi, sex, oppdragelse, relasjoner, synd, dom, frelse og alle andre temaer, gjelder faktisk for alle som hører det. Dessverre kan det virke som at når vi har møter for bare kristne, tillater vi oss et språk som egentlig bare vi selv forstår. Dette bygger opp en tanke om "oss og dem", samtidig som vi faktisk trener folk opp i et språk som gjør det vanskeligere for dem å dele sin egen tro med andre i deres hverdag. Vi må heller bruke et språk som alle kan forstå og anvende på eget liv. Noen tror også at når det kommer "ikke-kristne" til våre samlinger, må vi tone budskapet ned. Dette er vi uenige i. De fleste som kommer vil nok ha en forventning om at dette er en kirke, og at vi kommer til å bruke Bibelen og gjøre vår "greie". Gud vil og at alle mennesker skal høre Hans sannhet. Mange har erfaring med at hvis vi tar bort substansen, virker det heller ikke så troverdig. Vi ønsker å gå "deep and wide". Dette gjør vi ved å for eksempel forklare ord som synd, nåde ol.

Siden vi er en frikirkemenighet har vi valgfrihet om vi vil bruke tekstrekker eller temabasert forkynnelse. Begge deler kan fungere bra. Uansett ville det vært unaturlig å ikke snakke om oppstandelsen 1. påskedag, men vi trenger ikke å følge tekstrekken slavisk gjennom hele året. Det er viktig med variasjon, men det er vel så viktig å tale om temaer som angår menneskers liv og hverdag. Taleserier eller "bestilte" overskrifter kan være et godt virkemiddel for å sikre at målgruppen blir nådd. Dette er et viktig punkt å snakke om i eldsterådet, og det kan være veldig lurt å få en liten gruppe med folk fra hovedmålgruppen (småbarnsfamilier og unge) til å komme med innspill. Taleserier og temaer er også en god måte å få til god samhandling med andre aktører i gudstjenesten.

En ting vi kan høre i samtaler med mennesker utenfor kirken, er at gudstjenestene og forkynnelsen vår er kjedelig. Litt karikert kan vi kanskje si at kirken er det eneste stedet vi kan gjøre kjedelige ting over tid, og kalle det trofasthet. Budskapet vårt er ikke kjedelig, og det er ikke fjernt fra hverdagslivet.

Dette tar oss over i neste punkt; tilbakemeldinger og evaluering av forkynnelsen. Vi bruker nokså mye av våre budsjetter, kirkebygg, lønninger og personell opp mot gudstjenestene våre, og forkynnelsen er en stor del av dette. Da er det nesten utrolig at vi tillater at pastorer og forkynnere holder på uten omtrent å bli evaluert. Her er det selvfølgelig stor forskjell fra menighet til menighet, men tilbakemeldingene fra mange pastorer i Frikirken er at dette er noe som i beste fall blir jobbet med på overflaten. Skal vi ta målgruppen og ansvaret vårt på alvor, er tilbakemelding og utvikling en av suksessfaktorene. Det er viktig at de som forkynner finner noen som kan gi en ærlig og konstruktiv tilbakemelding ut fra de referansepunktene man blir enige om i eldsterådet. Noen slike punkter kan være:

- Var det relevant?
- Traff det hovedmålgruppen?
- Var det god kommunikasjon?
- Var det forståelig for kirkefremmede?
- Var Guds Ord og evangeliet tydelig?
- Har det påvirkning på hverdagen?
- Var det en tydelig utfordring?
- Var den en inspirerende tale?

Disse punktene kan dere velge selv, men sørg for at dere gjør det dere kan for å nå hovedmålgruppen. Er forkynnelsen kjedelig og lite livsnær må vi ta det på alvor og gjøre noe med det. Det finnes både bøker og filmer, kurs og veiledning som kan hjelpe oss videre som formidlere.

Vær klar over at det mange som har meninger om forkynnelsen, som ikke har mandat til det. Alle som hører på har selvfølgelig en mening om det, og derfor er det viktig at du setter opp noen "beskyttende gjerder" rundt deg selv. Tilbakemeldingen burde komme når du som forkynner er klar for det. Feks. noen dager etter søndagen. Det er lurt å velge deg ut 3-5 personer utenfor eldsterådet som kan gi deg tilbakemeldinger. Blant dem burde hovedmålgruppen være godt representert. Andre som kommer med tilbakemelding kan du i større grad se bort fra.

Vi vet at historier var en av Jesu mest brukte teknikker for å forkynne om Guds rike. Og det samme gjelder i dag. En god pedagogisk metode kan være å fortelle;
din historie - gjøre innholdet personlig i starten med historie fra eget liv
deres historie - hvordan er temaet relevant for deres liv? Hva er deres historie?
Guds historie - konkludere med hva Gud vil i våre liv som passer til våre historier.

En annen måte er å spørre: "Hva vil jeg at de skal vite - hva vil jeg at de skal føle - hva vil jeg de skal gjøre". Kan man svare på disse spørsmålene i løpet av en tale, så sitter forsamlingen ofte igjen med noe de kan bruke i hverdagen.

Her er noen enkle og gode tips til forkynnelse i en gudstjeneste der alle blir møtt:

- Vi skal forkynne hele Bibelen, og samtidig spørre: Hva trenger disse å høre? Hva er relevant for mennesker i dag, og på hvilke områder i livet trenger de Jesus? Mange bruker taleserier for at dette skal bli pedagogisk og for å kunne gå dypere over tid.
- Forklar ord og uttrykk. Eks.: Synd - Det Gud sier er feil. Det onde i verden. Mørke.
- Evangeliet burde alltid være med i en tale. På en livsnær måte!
- Jobb med tonefall og kroppsspråk, slik at du formidler helhetlig
- Humor og dramatisk fortelling er mye brukt i medier. Dette er fordi forskningen sier at vi lærer mer når vi føler noe samtidig. Finn en måte å formidle som også tar følelsene på alvor.
- Ta et valg om hvor lenge forkynnelsen skal vare, slik at man vet hva som forventes. En god regel kan være max 25-30 min.

Vi drømmer om en livsnær og klar forkynnelse som møter mennesker midt i livet med Guds Ords sannheter! En kommunikasjon som engasjerer og skaper følelser som gir grunnlag for gode valg. At evangeliet setter kristne i brann, og at nye mennesker tar imot Jesus som sin frelser! Jesus har lovet å gå med. Du er kalt. Ta det på alvor i bønn, gjennom Åndens ledelse, i egenutvikling og forberedelser!

SNAKK OM:

Er forkynnelsen i våre gudstjenester relevant for nye generasjoner (hovedmålgruppen) og nye mennesker?

Hjelper forkynnelsen i våre gudstjenester mennesker å leve med Jesus i hverdagen?

TA STILLING TIL:

Hvordan kan vi styrke og evaluere forkynnelsen i våre gudstjenester?

Liturgi

Når vi snakker om hvordan man forholder seg til liturgi i gudstjenesten er det to nøkkelord vi ønsker å trekke frem: valgfrihet og bevisst bruk.

Valgfrihet: I Frikirken er vi ikke bundet til noen fast liturgisk form i gudstjenesten. De liturgiske elementene som brukes i noen menigheter som f.eks. trosbekjennelse, syndsbejennelse og nådehilsen er et moderne fenomen i Frikirken. Disse elementene kom inn i Frikirken på 70-tallet og var da ganske fremmed for mange menigheter. Med andre ord står vi helt fritt til å velge hvordan vi ønsker å legge opp våre gudstjenester, både ut ifra ordning og historie (tradisjon). Dette er en fordel og ulempe, da det er bra å kunne velge, men det gjør det vanskelig dersom man er uenige.

Bevisst bruk: Noe av hjertet bak "prosjekt søndag" er at man jobber bevisst og målrettet for å skape den beste gudstjenesten med hovedfokus på 0-35 år. Vi vil derfor oppfordre til nøye å gjennomtenke hvordan liturgi i deres gudstjeneste er med på å forme den beste gudstjenesten for "nye generasjoner" og "nye mennesker" (jf. Frikirkens måldokument). Ofte vil både unge mennesker og mennesker som ikke er vant til å gå i kirken, oppleve liturgiske element som fremmede og uforståelige. I mange sammenhenger blir disse kun "en lekse man lirer av seg". Dersom liturgiske ledd brukes, er man nødt til å sette dem inn i en sammenheng, forklare dem (!!!) og lede menigheten gjennom dem.

Til slutt: Vi kan ikke fylle gudstjenesten med absolutt alt som er "bra" og "viktig". Vi må ta valg og prioritere det aller viktigste. Det er mange sentrale bibelvers, læresetninger og dokumenter som er med å definere/forklare vår tro, men det er likevel ikke slik at alle disse nødvendigvis bør trekkes inn i en gudstjeneste.

SNAKK OM:

Fungerer vår bruk av liturgi godt i forhold til hva vi ønsker med vår gudstjeneste?

TA STILLING TIL:

Ønsker vi å bruke noen av de liturgiske leddene eller skal vi kutte dem ut?

Hyppighet

Hvor ofte bør menigheten feire gudstjeneste? Du vil finne gode svar på dette, både å feire gudstjeneste hver uke, men også med å feire sjeldnere. Det som uansett er viktig er at gudstjenesten ikke gjøres så ressurskrevende å gjennomføre at det å samles til gudstjeneste blir en for stor kraftanstrengelse.

Tradisjonelt har det vært vanlig at Frikirken feirer gudstjeneste hver søndag, ofte med unntak av juli. Noen menigheter feirer gudstjeneste annenhver søndag, mange av disse har da sterk vekt på at alle aktive skal være med i en mindre gruppe. Det finnes også menigheter som har gudstjeneste tre søndager i måneden.

Det er gode grunner til ikke å feire gudstjeneste hver søndag. Her vil vi peke på følgende: Kapasitetshensyn: det kan handle om krevende rigging av lokale, men også om tilgang til predikanter, musikere og ledere i barnekirken for å få den gudstjenesten man ønsker seg. Det er ikke alltid en menighet har kapasitet til å ha gudstjeneste hver uke.

Prioriteringshensyn: det kan handle om at menigheten ønsker å legge vekt på andre typer samlinger, for eksempel smågrupper. Å ikke ha gudstjeneste kan bidra til å hjelpe menigheten til å prioritere gruppesamling den uken.

Det kan også være at en ønsker å gi menighetens aktive mulighet til å prioritere menighets frie helger, hytteturer og reiser. Dette gir større muligheter til å bygge relasjoner, både i og utenfor kirken.

Dersom det er et knippe mennesker som er i tjeneste hver søndag, kan dette i lengden gjøre at vi får utslitte medarbeidere.

Det er også gode grunner til å feire gudstjeneste hver søndag. Denne feiringen er knyttet til ukens rytme og helligdagen, hvor kirken alltid har feiret Herrens oppstandelse på søndagen. Her vil vi peke på følgende:

- Gudstjenesten er viktig for vårt åndelige liv. Ikke alle har gode ordninger for sitt personlige andaktsliv, og da er det desto viktigere å feire gudstjeneste sammen.
- Ukentlige gudstjenester bidrar til regelmessighet og rytme i vårt åndelige liv.
- Dersom vi ikke har gudstjeneste hver søndag kan det lett gå for lang tid mellom hver gang vi kommer til gudstjeneste.
- Dersom vi er forhindret fra å komme en søndag, kan det kanskje gå en måned til neste gang.
- Ukentlige gudstjenester er lett å forholde seg til og be med seg andre til. Dersom vi skal løfte fram søndagen, er det en god ordning å kunne samles hver søndag. Det er også lettere når man skal invitere med seg noen.

Det er viktig å presisere at vi snakker om hovedgudstjenesten der vi samler alle. Det er denne samlingen dere må vurdere hvor ofte dere skal ha, og andre typer gudstjenester/samlinger kommer i tillegg. Realiteten er at dersom dere ikke har ressurser til å ha

søndagsskole hver søndag, så har dere ikke ressurser til å ha en gudstjeneste hver uke med fokus på 0-35år. Gudstjenesten skal være relevant for hovedmålgruppen hver søndag.

Dere må som menighet se på deres ressurser og hva dere har kapasitet til. Ta noen modige, strategiske valg om hva som er gunstig for hovedmålgruppen.

Hovedgudstjenesten er ikke alt det åndelige livet, så still dere selv spørsmål om hvilke andre tilbud har dere i tillegg. Ha gjerne generasjons spesifikke samlinger utenom, og vær en ressurs for det åndelige livet hjemme. Tenk gjennom hva og hvem som er fokuset deres, reflekter over egen situasjon i menigheten, og dette må avgjøre hyppigheten deres.

SNAKK OM:

Hva har vi ressurser og kapasitet til (særlig med tanke på hovedmålgruppen, barnekirke etc.) i forhold til hyppighet på gudstjenestefeiringen?

TA STILLING TIL:

Bør vi feire gudstjeneste oftere/sjeldnere?

Familiegudstjenester

“Prosjekt søndag” fokuserer på menighetens hovedgudstjeneste; samlinger der barna i hovedsak har egne samlinger (søndagsskole/ barnekirke). Vi presiserer at enhver hovedgudstjeneste bør/må ha tilbud for barna og fokus på hovedmålgruppa 0-35 år. Mange menigheter har også jevnlig familiegudstjenester/generasjonsgudstjenester/alle-sammen-gudstjenester. For å lage gode familiegudstjenester, anbefaler vi å ha gutt 12 år i fokus. Trives han, trives også de fleste andre. Vi mener det er bedre å beholde en gjennomarbeidet, vanlig gudstjenestene med søndagsskole enn å gjennomføre en middelmådig familiegudstjeneste. Det finnes imidlertid mange gode ressurser til bruk i familiegudstjenester; Show it, Soul Church og Viggo og Chris er eksempler på dette.

En god familiegudstjeneste er en verdifull arena for hele menigheten. Vi anbefaler at en egen gruppe jobber med disse gudstjenestene, og gjerne involverer “gutt 12 år” i forberedelsene. Kanskje han til og med kan lede gudstjenesten..?

Avslutning og oppsummering

Vi håper du både er oppmuntret og rystet av å lese dette dokumentet. Oppmuntret fordi det finnes løsninger og muligheter til å handle nå. Oppmuntret fordi vi som kirke kan bety en avgjørende forskjell i unge familier og barn/unge sitt liv. Oppmuntret fordi Gud vil gjøre noe gjennom deres menighet. Dere er Jesu kropp på jord og har armer, bein og munn til å dele evangeliet. Jesus er relevant for alle mennesker i dag.

Vi håper du er rystet fordi vi er så sene til å handle og gjøre om på tradisjoner som ikke burde være der. Rystet over hvor ofte vi tar beslutninger som ikke tjener 0-35 år i planleggingen vår.

Dette er for viktig til å passere. Vi kan ikke være kirke og ikke gjennomtenke hvordan vi lar neste generasjon vinne. Vi har alle muligheter til å gjøre noe med det vi vet og kjenner fra statistikker. Ønsket vårt er at vi blir en kirke som bretter opp armene og sier til oss selv:

På vår vakt, under vårt lederskap vil vi gjøre alt for at neste generasjon skal vinne.

Vi har på ingen måte noe ønske eller intensjon om å ta pusten fra deg. Alt vi har beskrevet er ment til å sette i gang prosesser og fokus som vil sørge for en endring de neste årene. Vi har ikke tro på kortsiktige løsninger og at alt vil skje over natta. Vi skal stå sammen i denne utfordringen og hjelpe hverandre.

Her er en konkret liste over hvordan et videre arbeid kunne sett ut.

- Finn en arbeidsgruppe som ønsker å arbeide med gudstjenesten.
- La dem arbeide med dokumentet og maler som er tilgjengelige.
- Identifiser hva som er deres hovedutfordring i dag sammen med eldsterådet.
- Sett konkrete målsetninger om hvilke endringer dere ønsker å gjøre og hvorfor dere vil gjøre dem.
- Involver menigheten i prosessen og la dem være med på endringen
- La dette være en pågående prosess hos dere og aldri mist denne gruppen av syne. Dette er et kontinuerlig arbeid der vi må være i takt med tiden vi lever i.

Arbeidsgruppen for Prosjekt Søndag har bestått forskjellige folk fra Frikirken. Siden fokuset har vært på å skape en gudstjeneste har det vært naturlig å ha en overvekt av personer som representerer unge voksne og småbarnsfamilier. Disse har vært med i Prosjekt Søndag, og forfattet de forskjellige artiklene:

- Håvard Haugland - Daglig leder FriBU
- Ingrid Halvorsen Heskje - Seniorrådgiver i FriBU
- Renate Rott Orre - Administrasjonsleder i Østsida Frikirke
- Thore Søvik - Prosjektleder i FriBU og ungdomspastor i Lyngdal Frikirke
- Arnfinn Østerberg - Tilsynsman i Søndre tilsynsområde
- André Myhren - Ungdomspastor i Songdalen Frikirke
- Solveig Bråtane - Ettåring i Hånes Frikirke

Send mail eller ting til leder for prosjektgruppen, Ingrid Halvorsen Heskje (ihh@fribu.no), dersom ditt eldsteråd vil starte en prosess og arbeide over tid. Ingrid vil videreformidle hjelp internt i prosjektgruppen vår slik at vi sammen kan stå sammen med dere i å se en endring i hvordan vi legger opp gudstjenesten.

Guds fred og rikdom til dere alle sammen!

